

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.650 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 3.020. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνεται 1-2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

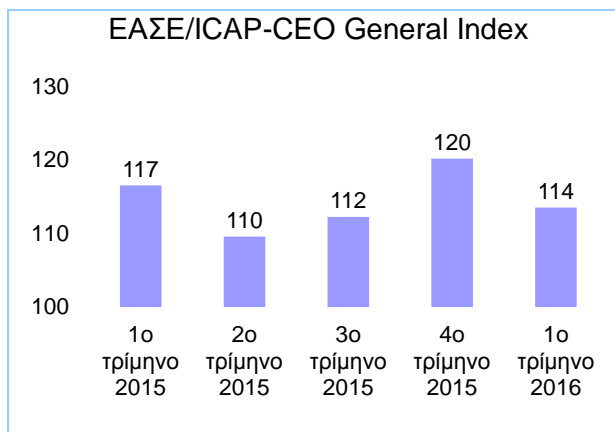
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 4^ο τρίμηνο του 2015 το ΑΕΠ των 19 χωρών της ευρωζώνης αυξήθηκε κατά 0,3% και των 28 χωρών μελών της Ε.Ε κατά 0,4% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο του 2014 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση +1,6% στην ευρωζώνη και κατά +1,8% στην ΕΕ(28). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το τέταρτο τρίμηνο του 2015 (έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2014) διαμορφώθηκε σε +1,9%. Η υψηλότερη ανάπτυξη έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Σουηδία (4,5%) και ακολούθησαν Σλοβακία και Τσεχία (4,0%), Ρουμανία (3,8%), Πολωνία (3,7%), Ισπανία (3,5%), Ουγγαρία και Βουλγαρία (3,0%), Κύπρος (2,7%), Σλοβενία (2,6%), Λετονία (2,3%), Κροατία (2,0%), Μ. Βρετανία και Λιθουανία (1,9%). Ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε (-0,8%).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Eurostat στις χώρες της ευρωζώνης για το 2016 προβλέπεται ανάπτυξη (+1,7%). Για την Ελλάδα οι προβλέψεις για το έτος 2016 διαμορφώνονται σε (-0,7%)³. Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁴ για την ευρωζώνη σημείωσε πτώση από (+0,40) τον Δεκέμβριο του 2015 σε (+0,11) τον Μάρτιο του 2016.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Μάρτιο του 2016.

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το πρώτο τρίμηνο του 2016 σημείωσε πτώση και διαμορφώθηκε στις 114 μονάδες. Η δυσμενής εξέλιξη του δείκτη οφείλεται στην αβεβαιότητα για την πορεία της αξιολόγησης του προγράμματος μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκε και στα εμφανιζόμενα σημεία τριβής με τους δανειστές που παρατείνουν την ολοκλήρωση της. Επιπλέον οι CEOs ανησυχούν για τα προτεινόμενα μέτρα αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης που έχουν αρνητική επίδραση στην οικονομία. Παράλληλα εκφράζονται φόβοι για αρνητικές εξελίξεις στην οικονομία λόγω του μεταναστευτικού προβλήματος και των σημαντικών εμποδίων που συναντά η αντιμετώπιση του.

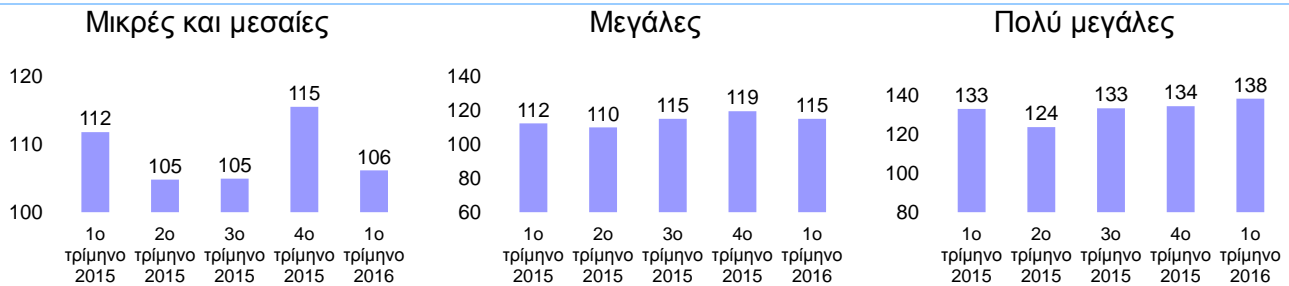
² Eurostat, newsrelease euroindicators, 8 March 2016.

³ European Commission, European Economic Forecast, February 2016.

⁴ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, March 2016.

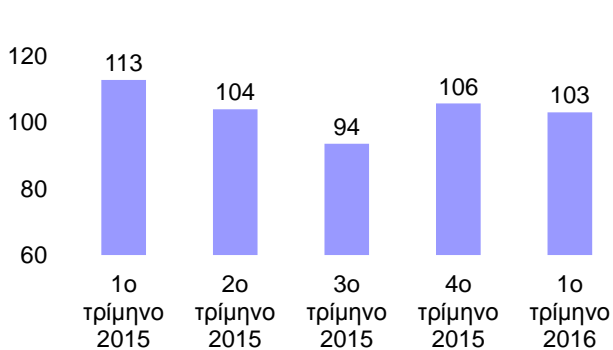
Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους δείχνει καθοδική πορεία του δείκτη στις μικρές μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ αντίθετα στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις ο δείκτης σημείωσε άνοδο.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

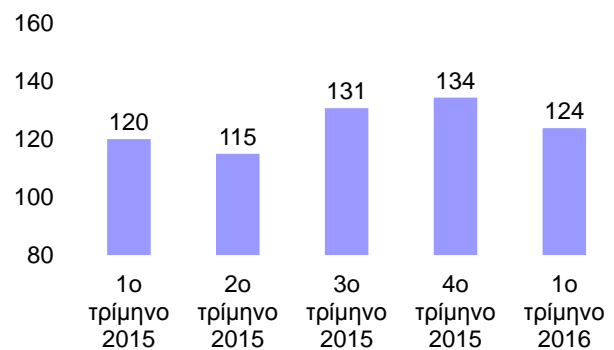

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) σημείωσε κάμψη και διαμορφώθηκε στις 103 μονάδες έναντι 106 το προηγούμενο τρίμηνο. Ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) κινήθηκε και αυτός καθοδικά στις 124 μονάδες έναντι 134 μονάδων του προηγούμενου τριμήνου.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index

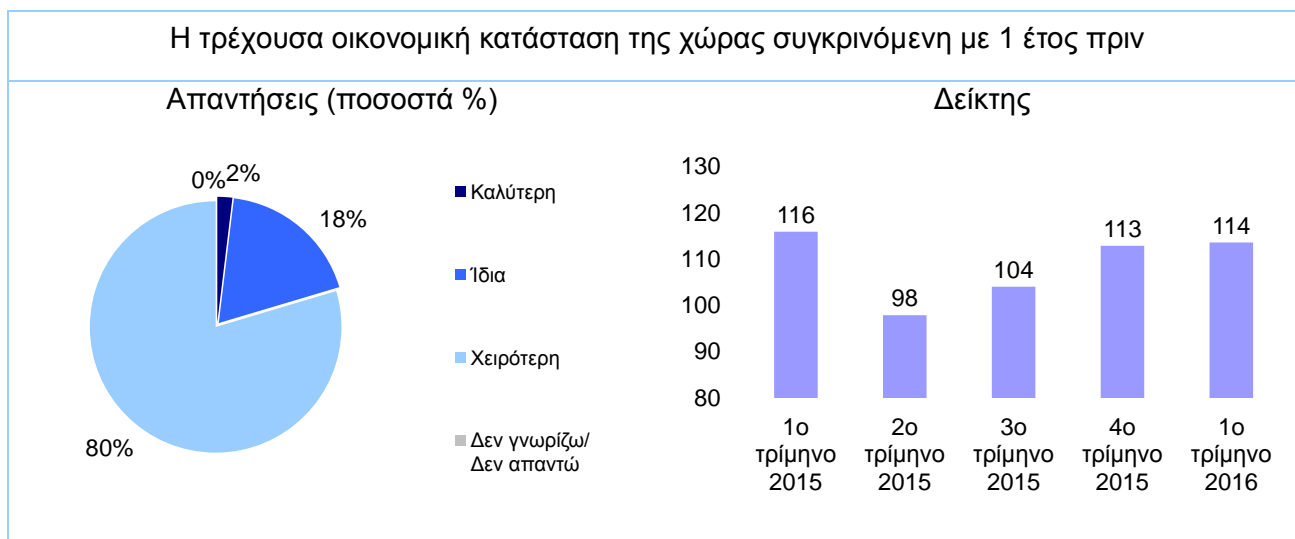

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

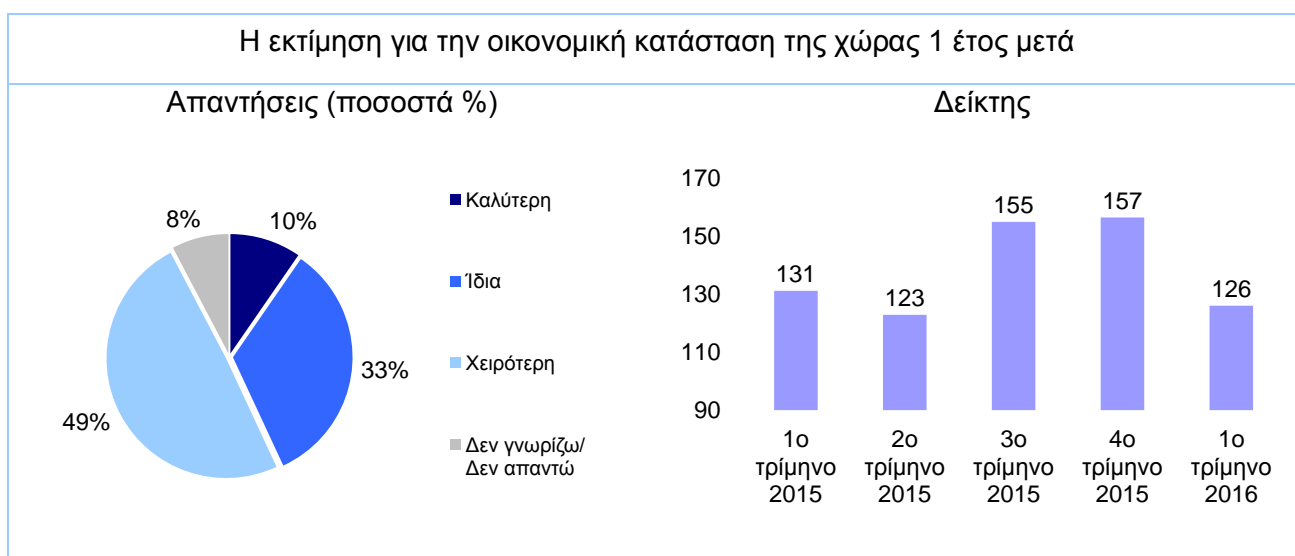

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Μαρτίου 2016

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας σημείωσε οριακή άνοδο και διαμορφώθηκε στις 114 μονάδες έναντι 113 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας, μειώθηκε σε 2% έναντι 4% το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ παράλληλα το ποσοστό αυτών που δηλώνουν ότι επιδεινώθηκε μειώθηκε σε 80% έναντι 82% το προηγούμενο τρίμηνο.

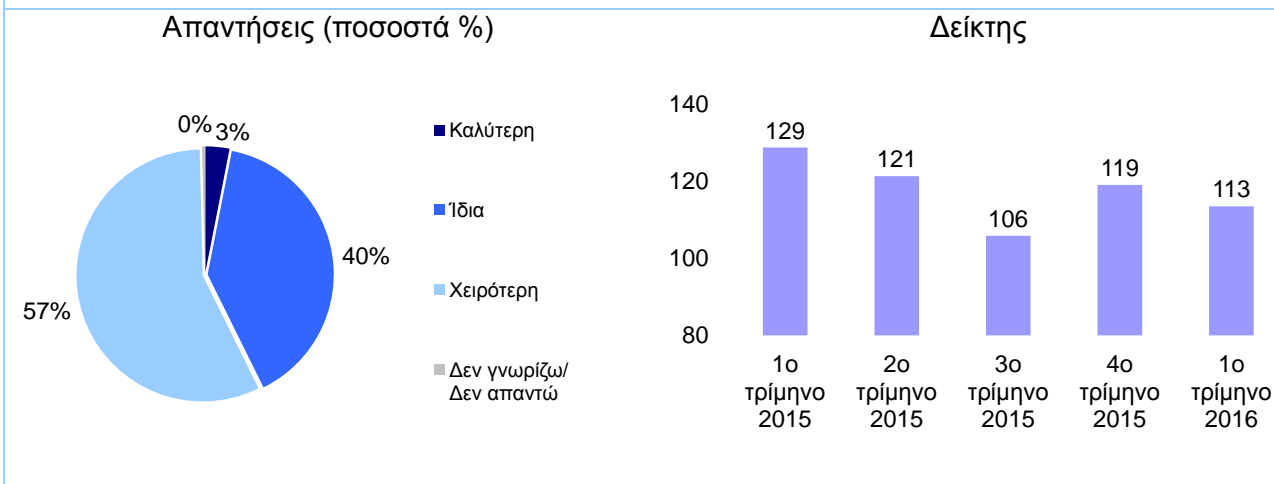

Ο δείκτης οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά σημείωσε μεγάλη πτώση στις 126 μονάδες έναντι 157 του προηγούμενου τριμήνου. Ένας στους δύο CEOs πιστεύει ότι η χώρα σε ένα έτος θα είναι σε δυσμενέστερη κατάσταση από σήμερα. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος μειώθηκε σε 10% έναντι 23% το προηγούμενο τρίμηνο.

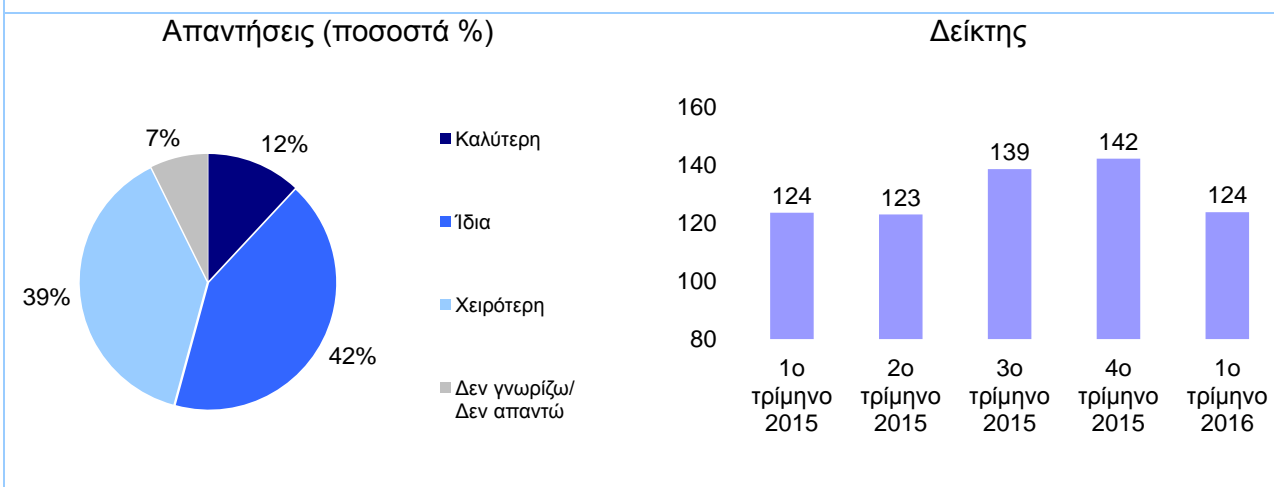
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις μειώθηκε στις 113 μονάδες έναντι 119 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν μειώθηκε σε 3% (έναντι 9% το προηγούμενο τρίμηνο).

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

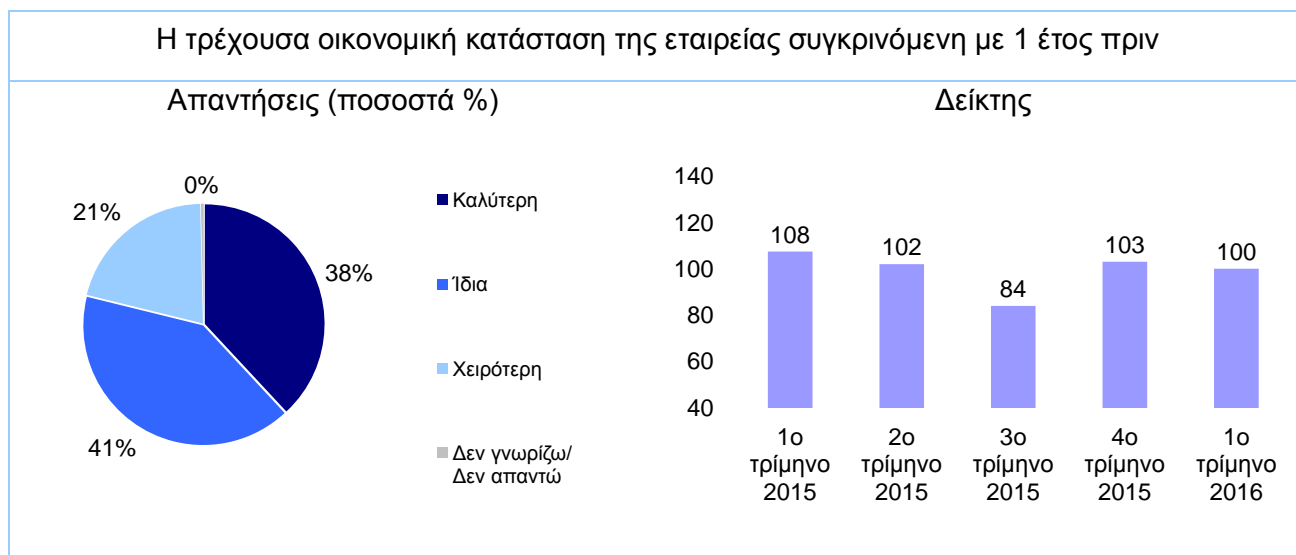

Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σημείωσε αξιόλογη πτώση στις 124 μονάδες έναντι 142 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή διαμορφώθηκε σε 12% (έναντι 21% το προηγούμενο τρίμηνο), ποσοστό που αυξάνεται σε 19% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

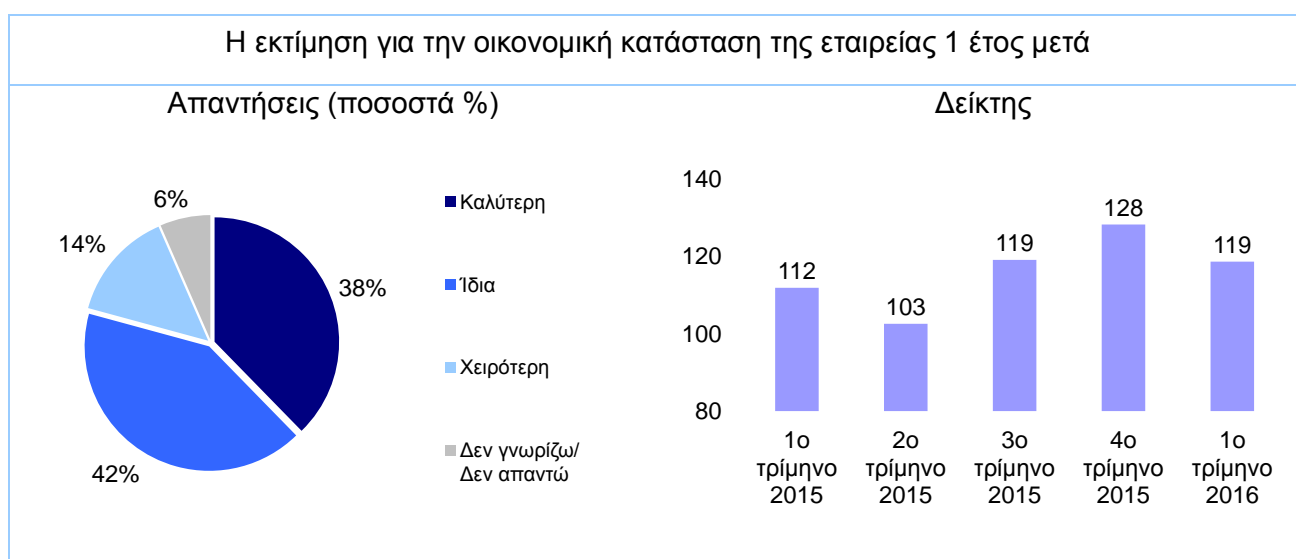
Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών παρουσίασε μικρή μείωση στις 100 μονάδες έναντι 103 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 38% ποσοστό που αυξάνεται σε 62% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

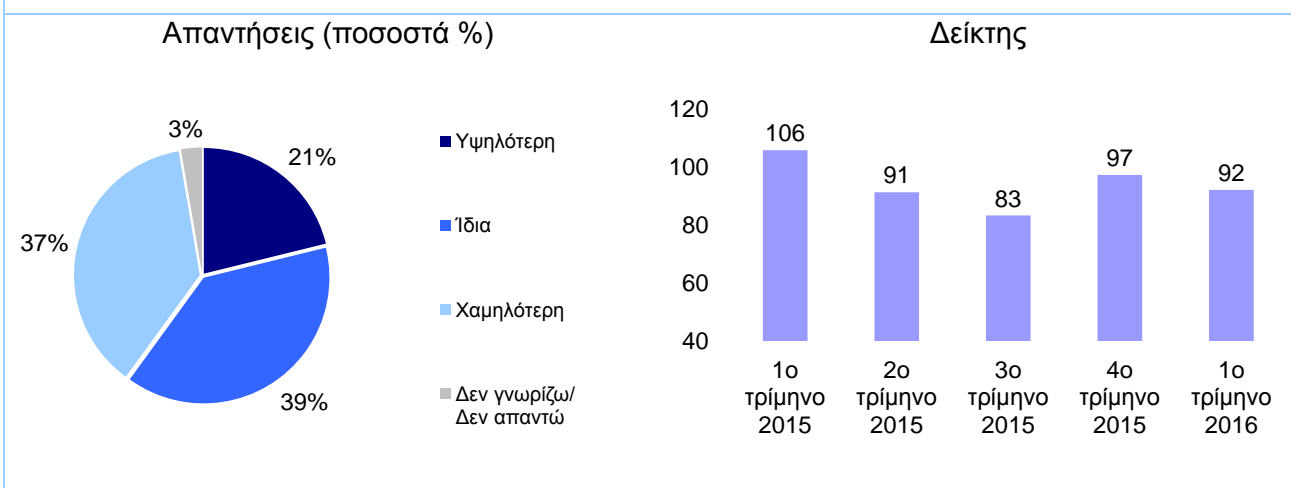

Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος σημείωσε πτώση στις 119 μονάδες έναντι 128 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που προσδοκεί βελτίωση ανήλθε σε 38%, ενώ πιο αισιόδοξοι εμφανίζονται οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων σε ποσοστό 54%.

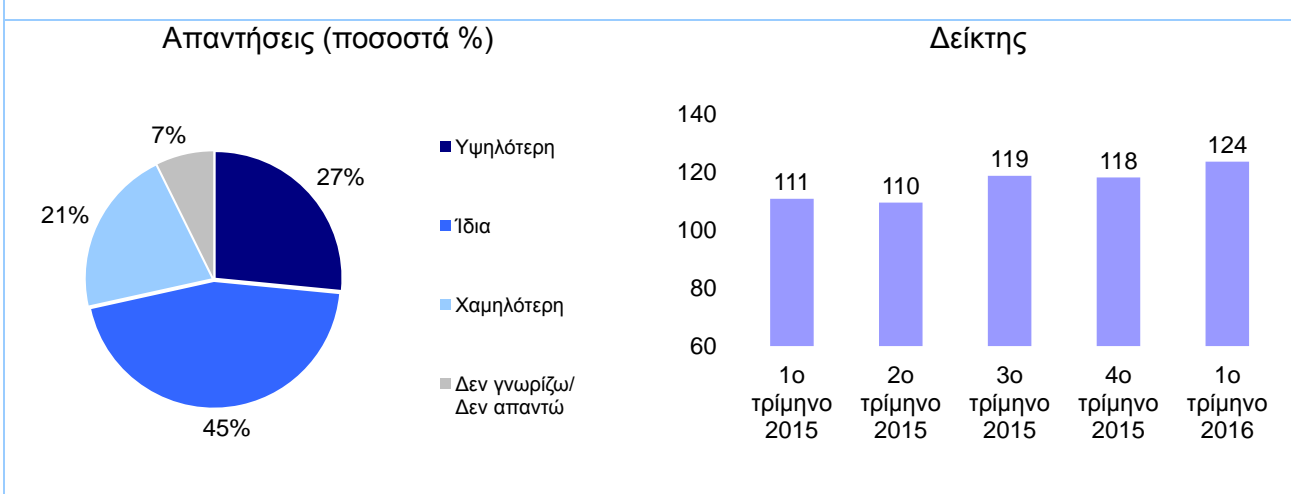
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε μείωση στις 92 μονάδες έναντι 97 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος διαμορφώθηκε σε 21%, το οποίο αυξάνεται σε 38% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών αντίθετα σημείωσε αύξηση στις 124 μονάδες έναντι 118 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις που διοικούν θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο, ανήλθε σε 27%, το οποίο αυξάνεται σε 54% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

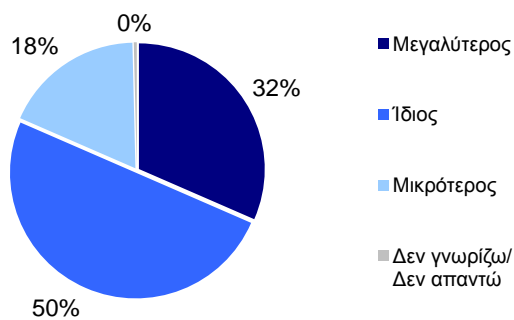
Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

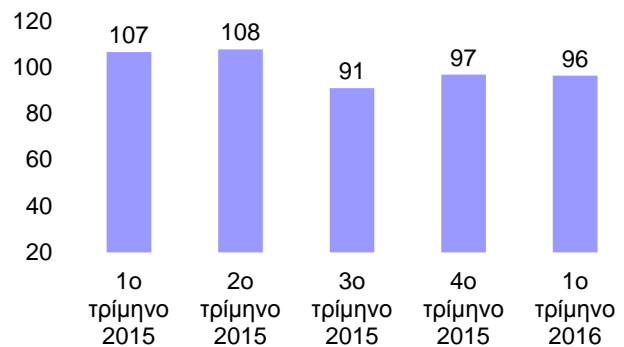
Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης σημείωσε οριακή πτώση κατά μια μονάδα και διαμορφώθηκε στις 96 μονάδες έναντι 97 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι αυξημένος σε σύγκριση με ένα έτος πριν παρέμεινε σταθερό έναντι του προηγούμενου τριμήνου σε 32%, ενώ για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις το ποσοστό αυξάνεται σε 46%.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας συγκρινόμενος με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

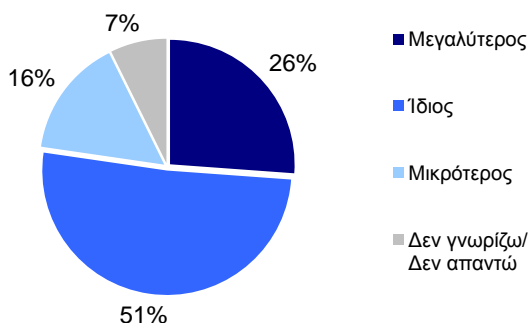
Δείκτης

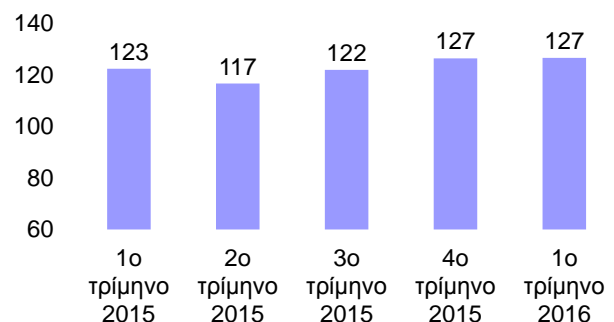
Ο δείκτης προσδοκίων απασχόλησης παρέμεινε σταθερός έναντι του προηγούμενου τριμήνου στις 127 μονάδες. Το 26% των CEOs δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά, ποσοστό που αυξάνεται σε 46% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

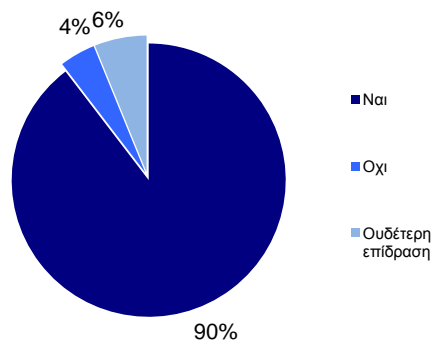

Δείκτης

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον

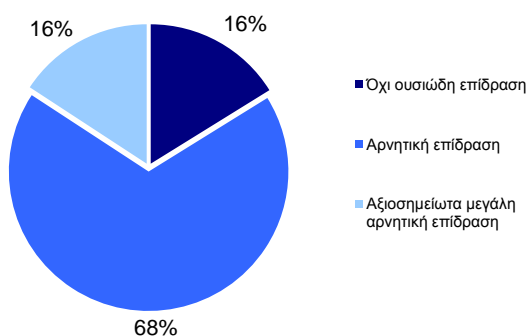
Πιστεύετε ότι οι ιδιαίτερα μεγάλοι συντελεστές φορολόγησης για τους μισθωτούς αποτελούν αντικίνητρο τόσο για την διακράτηση των πετυχημένων στελεχών στην χώρα μας, όσο και για τον επαναπατρισμό Ελλήνων που θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμοι για την ανάπτυξη της Οικονομία μας;

να εκφράσουν την άποψη τους για την επίδραση των υψηλών συντελεστών φορολόγησης μισθωτών στην διακράτηση των επιτυχημένων στελεχών στη χώρα και των επαναπατρισμό Ελλήνων που εργάζονται στο εξωτερικό. Εννιά στους δέκα CEOs συμφωνούν ότι οι υψηλοί συντελεστές φορολόγησης αποτελούν αντικίνητρο τόσο για την διακράτηση όσο και τον επαναπατρισμό των στελεχών. Μόνο το 4% των CEOs πιστεύουν ότι δεν αποτελούν αντικίνητρο, ενώ το 6% θεωρούν ότι έχουν ουδέτερη επίδραση.

Το τελευταίο διάστημα η Ελλάδα αντιμετωπίζει έντονο μεταναστευτικό πρόβλημα. Το γεγονός αυτό

Πως πιστεύετε ότι το μεταναστευτικό πρόβλημα θα επηρεάσει τον Ελληνικό Τουρισμό και κατ' επέκταση την Ελληνική Οικονομία;

ενδέχεται να έχει επιδράσεις στον τουρισμό, τομέα με υψηλή συνεισφορά στο ΑΕΠ της χώρας. Το 84% των CEOs πιστεύουν ότι το γεγονός αυτό θα επηρεάσει αρνητικά ως πολύ αρνητικά τον Ελληνικό τουρισμό και κατ' επέκταση την Ελληνική οικονομία. Ωστόσο το 16% των CEOs θεωρεί ότι το μεταναστευτικό πρόβλημα δεν θα έχει ουσιώδη επίδραση στον τουρισμό και την οικονομία της χώρας.